



לעילוי נשמת  
שלום בן משה

# המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

## זבחים פרק ח'

שְׁהִמִּית וְהִרְבַּע וְהִנְרַבֵּעַ [שֶׁל] נֹכְרִי, שֶׁנֶּאֱסָר לְגִבּוֹהַ וְלֹא לְהִדְיוּט.

מוֹקֵצָה - שֶׁהִפְרִישׁוּהוּ לְקֶרֶן לְעִבּוּדָה זָרָה, וְנִעְבַּד נִמְי, שְׁנֵיהֶם מוֹתְרִים לְהִדְיוּט.

וּבִאֲתָנָן וּבִמְחִיר - כָּל הַגֵּי חוּלִין נִינְהוּ, וְזִבְח אֶחָד מְעוֹרֵב בָּהֶן, כּוֹלֵן יָרְעוּ. שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁחֹט אֶחָד מֵהֶם בְּלֹא מוֹם, שְׂמָא זְהוּ הַזִּבְחָה, וְהַשּׁוֹחֵט קֹדְשִׁים בַּחוּץ חַיִּיב כֶּרֶת. וְלִמְכָרָן לְצָרְכֵי עוֹלוֹת אֵי אֶפְשָׁר, שֶׁהָרִי פְסוּלִים.

וַיִּמְכְּרוּ וַיָּבִיֵא בְדָמֵי הַיִּפָּה שֶׁבָּהֶן מֵאוֹתוֹ הַמִּין. וַיָּבִיֵא בְדָמֵי הַיִּפָּה שֶׁבָּהֶן מֵאוֹתוֹ הַמִּין - אִם חֲטָאֵת חֲטָאֵת, וְאִם עוֹלָה עוֹלָה. וַיִּקַּח מְעוֹת כְּשִׁיעוֹר דָּמֵי הַיִּפָּה שֶׁבְכוֹלֵן, וַיֹּאמֶר: "כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא הַזִּבְחָה, יֵהָא מְחוּלָל עַל הַמְּעוֹת הַלְלוּ".

נִתְעַרַב בַּחוּלִין תְּמִימִים, יִמְכְּרוּ הַחוּלִין לְצָרְכֵי אוֹתוֹ הַמִּין.

נִתְעַרַב - זִבְח אֶחָד בַּחוּלִין כְּשֵׁרִים הִרְבָּה. וַיִּמְכְּרוּ הַחוּלִין - כּוֹלֵן לְצָרְכֵי אוֹתוֹ הַמִּין שֶׁהִיָּה הַזִּבְחָה שֶׁנִּתְעַרַב בָּהֶן. וְנִמְצְאוּ כּוֹלֵן קֹדְשִׁים מִמִּין אֶחָד, אֲלֹא שְׂאִין יְדוּעַ מִי בְּעֲלִיו שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁהָרִי הַזִּבְחָה הִרְאִישׁוֹן שֶׁם בְּעֲלִיו עֲלִיו וְאִין יְדוּעַ אִיזְהוּ. וְתִקְנָתוֹ, שֶׁיִּקְרִיב כָּל אֶחָד לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא, וַיֹּאמֶר כְּשִׁיקְרִיב כָּל אֶחָד "הָרִי הוּא לְשֵׁם בְּעֲלִים שְׁלוֹ".



**בב** קֹדְשִׁים בְּקֹדְשִׁים מִין בְּמִינוֹ, זֶה יִקְרַב לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא, וְזֶה יִקְרַב לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא.

מִין בְּמִינוֹ - חֲטָאֵת בַּחֲטָאֵת, עוֹלָה בְּעוֹלָה, שְׁלָמִים בְּשְׁלָמִים, אֲלֹא שֶׁהֵן שֶׁל בְּעֲלִים הִרְבָּה.

## זבחים פרק ח'

**א** כָּל הַזִּבְחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בַּחֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת אוּ בַשּׁוֹר הַנֶּסְקָל, אֶפְיִלוֹ אֶחָד בְּרִיבּוּא, יָמוּתוּ כּוֹלָם.

כָּל הַזִּבְחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בַּחֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת - הֵכִי קָאָמַר: כָּל הַזִּבְחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בָּהֶם חֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת אוּ שׁוֹר הַנֶּסְקָל.

אֶפְיִלוֹ אֶחָת בְּרִיבּוּא יָמוּתוּ כּוֹלָן - דְּכִינּוֹן דְּנִתְעַרְבוּ בְּאִיסוּרֵי הַנֶּאֱחָה, אִין תִּקְנָה לְפִדוּתָם - דְּנִימָא יָרְעוּ עַד שִׁיסְתָּאָבוּ. וְלֹא בְטָלִי בְרוּבָא, דְּבַעֲלֵי חַיִּים חֲשִׁיבִי וְלֹא בְטָלִי.

וְחֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת הֵן חֲמִישָׁה, וְאֵלוֹ הֵן: וְלֹד חֲטָאֵת, וְתַמּוּרַת חֲטָאֵת, וְחֲטָאֵת שְׁמֵתוֹ בְּעֲלִיָּה, וְשִׁפְיָרוֹ בְּעֲלִיָּה בְּאַחֲרֵת, וְשֶׁעֲבָרָה שֶׁנִּתְּהָ. אֵלוֹ חֲמֵשׁ חֲטָאוֹת מְנִיחִין אוֹתָן בְּמְקוֹם סְגוּר עַד שִׁימּוֹתוֹ מֵאֲלִיָּהֶן, וְהֵן נִקְרְאִין חֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת.

נִתְעַרְבוּ בַשּׁוֹר שֶׁנִּתְעַבְּדָה בּוֹ עֲבִירָה, אוּ שֶׁהִמִּית אֶת הָאָדָם עַל פִּי עַד אֶחָד אוּ עַל פִּי הַבְּעֲלִים,

בַּשּׁוֹר שֶׁנִּתְעַבְּדָה בּוֹ עֲבִירָה - שֶׁהוּא נִפְסַל בָּהּ לְהִקְרָבָה, כְּגוֹן שֶׁהִמִּית אֶת הָאָדָם עַל פִּי עַד אֶחָד, שְׂאִינוֹ אֶסוּר לְהִדְיוּט, לְפִי שְׂאִינוֹ נִסְקָל אֲלֹא עַל פִּי שְׁנֵי עַדִּים.

אוּ עַל פִּי הַבְּעֲלִים - שְׂבָאוּ בְּעֲלִים לְבֵית דִּין וְהוֹדוּ שֶׁהִמִּית, דְּאֶפְשָׁר לִיה מִסְקִילָהּ, דְּמוּדָה בְּקִנְסָ פְטוּר. אֲבָל לְגִבּוֹהַ נֶאֱסָר, דְּקִימָא לָן "וּמִן הַצֹּאן" - לְהוֹצִיא אֶת הַנּוֹגֵחַ.

בְּרוּבַע וּבְנִרְבַּע, וּבְמוֹקֵצָה וּבְנִעְבֵּד, וּבִאֲתָנָן וּבִמְחִיר, וּבְכִלְאִים וּבְטִרְיָפָה, וּבִיּוֹצָא דּוֹפָן - יָרְעוּ עַד שִׁיסְתָּאָבוּ,

וְרוּבַע וְנִרְבַּע - עַל פִּי עַד אֶחָד, אוּ עַל פִּי הַבְּעֲלִים, אוּ קוֹדֵם שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ, אוּ שֶׁהִיָּה אוֹתוֹ

## זבחים

פרק ח'

איל של עולת נדבה באשם.



**ג** אשם שנתערב בשלמים, ירעו עד שיסתאבו.

אשם שנתערב בשלמים - שמתן דמו של אשם ושלמים שוה.

רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון, ויאכלו כחמור שבהן.

שניהם ישחטו בצפון - דשלמים שחיתתן בכל מקום, ויכולים נמי לשחטן בצפון במקום ששוחטים האשם.

כחמור שבהן - לפניו מן הקלעים, לזכרי כהונה, ליום ולילה. ולא בשלמים הקלים שנאכלים בכל העיר, לכל אדם, לשני ימים ולילה אחד. ובעל השלמים יצא ידי נדרו, דהא שלמים לשמן הן קרבין, שמקריב כל אחד לשם מי שהוא.

אמרו לו: אין מביאין קדשים לבית הפסול. אין מביאין קדשים לבית הפסול - שממעט את אכילת שלמים, בין באוכליהן בין בזמן אכילתן, ומביאין לידי נותר. אלא ירעו ויסתאבו וימכרו, כדאמרין גבי קדשים בקדשים מין בשאינו מינו, וביא בדמי היפה שבהן וכו'. ואין הלכה כרבי שמעון.

נתערבו חתיכות בחתיכות, קדשי קדשים בקדשים קלים, הנאכלין ליום אחד בנאכלים לשני ימים, יאכלו כחמור שבהן.

חתיכות בחתיכות - אם נתערבו חתיכות קדשי קדשים בחתיכות של קדשים קלים, או חתיכות של קדשים קלים הנאכלים ליום אחד כגון שלמי תודה עם חתיכות של קדשים קלים הנאכלים לשני ימים ולילה אחד, דהיינו שאר שלמים, בהא מודו ורפנן לרבי שמעון דיאכלו כחמור שבהן, דמאי אית ליה למעבד?



**ד** אברי חטאת שנתערבו באברי עולה - רבי אליעזר אומר: יתן למעלן, ורואה אני את בשר החטאת מלמעלן כאילו הוא עצים.

## זבחים

פרק ח'

יקריב כל אחד לשם מי שהוא - ולא יזכיר שם אדם. והני מילי בקרבנות של נשים - דלא בעי סמיכה, דכתיב: "בני ישראל וסמך" - בני ישראל סומכים, ואין בנות ישראל סומכות, אבל בקרבן אנשים דבעי סמיכה, לא.

קדשים בקדשים מין בשאינו מינו, ירעו עד שיסתאבו, וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו.

מין בשאינו מינו ירעו - שאי אפשר בהקדבה, שחלוקין במתן דמים או בהקטרותן או באכילתן.

ויפסיד המותר מביתו - שאם מכר אחד מהן בשנים והאחר באחד, צריך להביא מכל מין בשנים, פינן שאין ידוע מאיזה מין הוא אותו שנמכר בשנים, ונמצא מפסיד אחד מביתו.

נתערבו בבכור ובמעשר, ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו בבכור וכמעשר.

נתערבו בבכור ובמעשר - בהמה, שאין להם פדיון שתחול קדושתו על דמיהן ויצאו הן לחולין, אלא נאכלין במומן - הבכור נאכל לפניהם והמעשר לבעלים.

פולן ירעו עד שיסתאבו - שיפול בהן מום, ויאמר: "כל מקום שהוא הזבח, יתחלל על המעות הללו". ומותרים לאכלן, ובלבד שיאכלו בתורת בכור ומעשר - שלא ימכרם באטליז ולא ישקלם בליטרא. ומדמי הזבח יקריב מינו של זבח.

הפל יכולין להתערב, חוץ מן החטאת ומן האשם.

הפל יכולים להתערב - כלומר: אם נתערבו יש ספק בתערבתן.

חוץ מן החטאת עם האשם - שהחטאת אינה לעולם איל, ואשם אינו אלא איל. ואי אשם מצורע ואשם נזיר הוא שהן באים כבשים, מפל מקום הן זכרים, והחטאת אינה באה אלא נקבה. אבל חטאת ועולה מתערבים, כגון שעיר נשיא בשעיר עולת נדבה. וכל שכן חטאת ושלמים, שהפל קרב שלמים בין זכרים בין נקבות. וכן

## זבחים פרק ח'

איסורא ביהווא דקרב, והנך כולהו כשרים  
נינהו.

ובגמרא מפרש דלא שרי רבי אליעזר אלא  
להקריבן שנים שנים, דנדאי חד מהנך זוג  
דהיתרא הוא, וניתנה הקרבה זו ליקרב משום  
ההוא דהיתר. ואי משום ההוא דספק איסור,  
איכא למתליה באותו שקרב תחילה קודם  
שנמלך. אבל אחד אחד, שמא לא ניתנה הקרבה  
זו ליקרב אפילו לרבי אליעזר, דילמא האי  
דאיסורא הוא.

**וחכמים אומרים: אפילו קרבו פולם חוץ  
מאחד מהן, יצא לבית השריפה.**

**חוץ מאחד** - חוץ מזוג אחד - הכי מפרש ליה  
בגמרא. דבחד גרידא מודה רבי אליעזר דלא  
ניתנה הקרבה זו ליקרב, כדאמרן.



**דם שנתערב במים, אם יש בו מראה דם,  
כשר.**

**אם יש בו מראה דם כשר** - והני מילי  
כשנפלו המים לתוך דם של קדשים. אבל אם  
נפל דם של קדשים לתוך מים, אמרינן קמא  
קמא בטיל, ואפילו יש בו מראה דם, פסול.

**נתערב ביין, רואין אותו כאילו הוא מים.**

**נתערב ביין** - שהוא אדום.

**רואין אותו כאילו הוא מים** - ואם הנה דם  
זה ניכר באותן המים, כשר.

**נתערב בדם בהמה או בדם חיה, רואין אותו  
כאילו הוא מים.**

**בדם בהמה** - של חולין.

**רואין אותו** - דם של חולין כאילו הוא מים,  
ואם הנה מראה אדמומית של דם הכשר ניכר  
בהם, כשר, ואף על פי שהדם הפסול מרובה  
עליו הרבה.

**רבי יהודה אומר: אין דם מבטל דם.**

**אין דם מבטל דם** - דמין במינו לרבי יהודה  
לא בטיל, ואפילו טיפה לתוך כלי גדול. אף על  
פי שאילו הנה הדם מים אין הדם הכשר ניכר

## זבחים פרק ח'

**אברי חטאת** - שבשרה נאכל לפהנים.

**שנתערבו באברי עולה** - שכולה כליל.

**יתן למעלן** - יתן אברי הפערובות כולן על  
העצים.

וטעמא דרבי אליעזר, דאמר קרא (ויקרא ב' יא) "כי  
כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה".  
קרנן ראשית תקריבו אותם לה, ואל המזבח  
לא יעלו לריח ניחוח".

והכי משמעוּתא דקרא:

"כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו", ו"לא  
תקטירו כל שממנו אשה לה", דהיינו השיריים  
של קרבן.

"קרנן ראשית תקריבו מן השאור והדבש לה"  
- שתי לחם מן השאור, ודבש מן הביפורים -  
מפרי העץ שהם תאנים ותמרים.

"ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח", דרשינן  
ליה בין אשאור ודבש בין אשיריים - לריח  
ניחוח אי אתה מעלה, אבל אתה מעלה לשם  
עצים. והיינו דקאמר "ורואה אני את בשר  
חטאת כאילו הן עצים".

**וחכמים אומרים: תעובר צורתן ויצא לבית  
השריפה.**

**וחכמים אומרים תעובר צורתן** - כלומר:  
ניח אותן עד שיפסלו, ויצאו לבית השריפה  
כשאר פסולי המוקדשים. ואינו מעלן למזבח,  
דהא עובר משום כל שממנו לאישים הרי הוא  
בכל תקטירו, ונתטאת, דאימוריו קרבים  
לאישים, הרי הבשר בכל תקטירו. והלכה  
פחכמים.



**אברין באברי בעלי מומין** - רבי אליעזר  
אומר: אם קרב ראש אחד מהן, יקרבו כל  
הראשין, פרעו של אחד מהן, יקרבו כל  
הפרעים.

**אברים באברי בעלי מומים** - אברים כשרים  
שנתערבו בהן אבר אחד של בעלי מומין, ובא  
כהן שאינו יודע בתערבתן והקריב אחד מן  
הראשין, יקרבו כל הראשין לכתחילה, דתלינן

## זבחים

פרק ח'

דם תמימים שנתערב בדם בעלי מומין ישפך לאמה - ובהא לא פליג רבי אליעזר, דעבר בזריקתן משום לא תקריבו.

**טו** כוס בכוסות - רבי אליעזר אומר: קרב פוס אהד, יקרבו כל הכוסות. וחכמים אומרים: אפילו קרבו פולם חוץ מאחד מהן, ישפך לאמה.

נתערב כוס בכוסות - כוס דם של בעל מום בכוסות של דם כשר, ואין ידוע איזהו כוס של דם בעל מום.

רבי אליעזר אומר אם קרב אחד מהם וכו' - כדרך שנחלקו באברים ובעלי מומין, כך נחלקו בכוסות, וכדפרישנא לעיל.

וצריכא לאפלוגי בתריןיהו, דאי אשמעינן באברים, בהא קאמר רבי אליעזר יקרבו, משום דאתעבידא כפרתן בהכשר, דהיינו זריקת דמן שהיא עיקר כפרה, אבל גבי כוס בכוסות דעיקר כפרה בקלקול, אימא לא, צריכא.



**טז** הניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה - רבי אליעזר אומר: יתן למעלה, ורואה אני את התחתונים למעלה כאילו הן מים, ויתזזר ויתן למטה.

הניתנין למטה - מחוט הסיקרא. כגון דם עולה ואשם ושלמים ובכור ופסח ומעשר, שנתערבו בדם חטאת שהוא ניתן למעלה.

רבי אליעזר אומר יתן למעלה - מתנות חטאת. ואף על פי שדם התחתונים מעורב בו, הואיל ואינו מתפנין לתת התחתונים למעלה, רואה אני אותם כאילו הם מים. ומפני שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, שכל החטאות קודמות לעולות, הילכך נותן למעלה תחילה ואחר כך למטה. ונתנית מטה תעלה לו לשפיכת שיריים של חטאת, ולהתחלת מתנות עולה.

וחכמים אומרים: ישפכו לאמה. ואם לא נמלך ונתן, פשר.

ישפכו לאמה - דלית להו "רואים".

ואם לא נמלך ונתן פשר - דהא ניתן ממנו

## זבחים

פרק ח'

בהם, אפילו הכי כשר לזריקה. ואין הלכה כרבי יהודה.



**טז** נתערב בדם פסולין, ישפך לאמה. בדם תמצית, ישפך לאמה.

נתערב בדם הפסולים - כגון בדם שנשחט לחוץ לזמנו.

ישפך לאמה - לאמת המים העוברת בעזרה ויורדת לנחל קדרון. ולא אמרינן רואים אותו כאילו הוא מים, ואם דם הכשר ניכר בהם יזרק, דגזרינן דילמא אתי לאכשורי דם פסולים בעינייהו.

וכן דם התמצית. דמדאורייתא דם התמצית לא חזי לכפרה, דכתיב (ויקרא י"ז יא) "כי נפש הבשר בדם הוא, ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר" - דם שהנפש יוצאה בו מכפר, ושאין הנפש יוצאה בו אינו מכפר. וגזרינן על דם הנפש שנתערב בדם התמצית, דילמא אתי לאכשורי בזריקה דם התמצית בעיניהו.

רבי אליעזר מכשיר.

רבי אליעזר מכשיר - לכתחילה בדם התמצית שנתערב עם דם הנפש, דסבר אין דם התמצית של בהמה מצוי להיות רבה על דם הנפש, הילכך אמאי נגזור - הנה ליה כנתערב דם החולין בדם הקדשים, דלא גזרינן ביה מידי. וכשנתערב בדם פסולין דמילתא דשכיחא, לא פליג רבי אליעזר.

ותנא קמא סבר פעמים שדם התמצית רבה על דם הנפש, הילכך גזר היכא דלא רבה אטו היכא דרבה.

אם לא נמלך ונתן, פשר.

ומיהו היכא דלא נמלך הפהו בבית דין אם יתן מתעורבת זו אם לאו, ונתן מאליו, מודה תנא קמא דכשר, דגזירה בעלמא היא, ובדיעבד פשר. וכי אתי לאמלוכי, אמרינן ליה לשופכו לאמה משום גזירה. והלכה כחכמים.



**טז** דם תמימים בדם בעלי מומים, ישפך לאמה.

## זבחים פרק ח'

והלכה פרבי יהושע.



**א** הניתנין בפנים שנתערבו עם הניתנין בחוץ, ישפכו לאמה.

ישפכו לאמה - דלא אמרינן "רואים", ואסור לשנות את אלו מפני הכשרן של אלו.

ורבי אליעזר דסבר אמרינן "רואין", לא פליג הקא, דהיכי לעביד -

ניתיב לחוץ והדר לפנים? כשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כך מצוה להקדים פנימי לחיצון, דפנימי חשוב.

ניתיב בפנים והדר ניתיב בחוץ? פיון דאיכא חטאת ואשם, שאם נתערב דמם בדמים הפנימיים לא מצי למימר יתן בפנים ואחר כך יתן בחוץ משום דמפסלי חיצונים, לא פסיקא ליה.

ואם תאמר לפסלינהו לחיצונים כדי להכשיר פנימים - למפסלינהו בגדים לא קאמר רבי אליעזר, ומוטב להמתין עד שקיעת החמה ויפסלו מאליהן, וישפכו לאמה.

נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים, כשר.

נתן בחוץ - כהן שלא נמלך ונתן מתערוכת זו בחוץ, כשר.

בפנים וחזר ונתן בחוץ - רבי עקיבא פוסל, וחקמים מכשירים. שהיה רבי עקיבא אומר: כל הדמים שנגנסו לכפר בהיכל, פסולין, וחקמים אומרים חטאת בלבד. רבי אליעזר אומר אף האשם, שנאמר (ויקרא ז' ז) "פתטאת כאשם".

רבי עקיבא פוסל - החיצון, שכל דמים החיצונים שנגנסו לפנים נפסלו.

וחקמים מכשירים - בכל הקרבנות, חוץ מחטאת החיצונה דמפסלא, משום (ויקרא ו' כג) "וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אוהל מועד לכפר בקודש לא תאכל, באש תשרף". והלכה כחקמים.



## זבחים פרק ח'

למעלה. ואין הלכה פרבי אליעזר.



**א** הניתנין מתנה אחת שנתערבו בניתנין במתנה אחת, ינתנו מתנה אחת.

הניתנין במתנה אחת - בגמרא מפרש כגון כוס דם בכור שנתערב בכוס דם מעשר.

ינתנו מתנה אחת - מכל כוס וכוס יתן - מתנה אחת מכוס זה, ומתנה אחת מכוס זה.

מתן ארבע במתן ארבע, ינתנו במתן ארבע. מתן ארבע במתן ארבע - כגון דם עולה בדם שלמים או בדם אשם, ששניהם טעונים שתי מתנות שהן ארבע, ושניהם תחתונים.

מתן ארבע במתנה אחת - רבי אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע, רבי יהושע אומר ינתנו במתנה אחת.

מתן ארבע במתן אחד - כגון עולה בכור, ששניהם תחתונים.

רבי אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע - ורואה אני את מתנות היתרות הניתנות מדם הבכור כאילו הם מים, ואין זה בל תוסיף.

רבי יהושע אומר ינתנו במתנה אחת - שלא יעבור על בל תוסיף. וידי עולה יצא, דכל הניתנים על מזבח החיצון שנתנו במתנה אחת, כיפר.

אמר לו רבי אליעזר: והרי הוא עובר על בל תגרע!

אמר לו רבי יהושע: והרי הוא עובר על בל תוסיף!

אמר לו רבי אליעזר: לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו!

אמר לו רבי יהושע: לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו!

ועוד אמר רבי יהושע: כשנתת, עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך. וכשלא נתת, עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך!

ולא עשית מעשה בידך - ואינו דומה עושה מעשה, ליושב ואינו עושה ואיסור בא מאליו.

## זבחים

פרק ח'

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֵת עַל פִּי שְׁלֹא כִפֹּר, פְּסוּל – דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר עַד שְׂיִכְפֹּר.

עַד שְׂיִכְפֹּר - בְּהִיכֹל.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הִכְנִיס שׁוֹגֵג, כָּשֶׁר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וְכוּ' - וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.

כָּל הַדָּמִים הַפְּסוּלִין שְׁנִיתָנוּ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, לֹא הִרְצָה הַצִּיץ אֲלָא עַל הַטְּמֵא, שֶׁהַצִּיץ מִרְצָה עַל הַטְּמֵא, וְאִינוּ מִרְצָה עַל הַיּוֹצֵא.

וְאִין הַצִּיץ מִרְצָה עַל הַיּוֹצֵא - וְאֵף עַל גֵּב דְּפְסוּלִים שְׁעָלוּ לֹא יִרְדוּ, אֲרֻצוּי מִיָּהָא לֹא אֲרֻצוּ. דְּכִתִּיב בְּצִיץ (שְׁמוֹת כ"ח לח) "וְנִשָּׂא אֶהְרֵן אֶת עוֹן הַקֹּדְשִׁים", וּבִפְרָשְׁתָּ אָמֹר כְּתִיב (ויקרא כ"ב ג) "כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זָרְעֶכֶם אֶל הַקֹּדְשִׁים... וְטוֹמְאָתוֹ עָלָיו" – מַה קֹּדְשִׁים הָאֲמֹרִים לְהֵלֵן, בְּטוֹמְאָה הַפְּתוּב מִדְּבַר, אֵף עוֹן קֹדְשִׁים הָאֲמֹרִים בְּצִיץ, בְּטוֹמְאָה הַפְּתוּב מִדְּבַר.



## זבחים

פרק ח'

**יב** חֲטָאת שֶׁקִּבֵּל דְּמָה בְּשְׁנֵי פוֹסוֹת, יֵצֵא אֶחָד מֵהֶן לַחוּץ, הַפְּנִימִי כָּשֶׁר.

יֵצֵא אֶחָד מֵהֶן לַחוּץ - חוּץ לְעֹזְרָה.

הַפְּנִימִי כָּשֶׁר - וְנוֹתֵן מִמֶּנּוּ מִתְּנוּתָיו, וְהַקֶּרֶבֶן כָּשֶׁר.

נִכְנַס אֶחָד מֵהֶן לַפְּנִים – רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי מְכַשֵּׁיר בְּחִיצוֹן, וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין.

וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין - דְּכִתִּיב (ויקרא ו' כג) "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדָּמָה אֶל אוֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקוֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל, בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף", וְאִפִּילוּ מִקְצַת דְּמָה פְּסוּל, מִדְּלֹא כְּתִיב "אֶת דְּמָה".

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי: מַה אִם בְּמָקוֹם שֶׁהִמְחַשְׁבָּה פּוֹסְלַת בְּחוּץ, לֹא עָשָׂה אֶת הַמְשׁוֹאֵר פְּיוֹצָא, מְקוֹם שֶׁאִין הִמְחַשְׁבָּה פּוֹסְלַת בְּפְנִים, אִינוּ דִּין שְׁלֹא נַעֲשֶׂה אֶת הַמְשׁוֹאֵר כְּנִכְנַס!

וְמַה אִם בְּמָקוֹם שֶׁהִמְחַשְׁבָּה פּוֹסְלַת בְּחוּץ - כְּלוּמַר: וְמַה חוּץ, שֶׁהוּא מְקוֹם שֶׁהִמְחַשְׁבָּה פּוֹסְלַת בּוֹ, שְׂאֵם חָשַׁב בְּשַׁחֲטָה עַל מְנַת לְזוֹרֵק דְּמָה לַחוּץ, פְּסוּלָה.

לֹא עָשָׂה - אֲצֵל מוֹצֵא מִקְצַת דְּמָה לַחוּץ אֶת הַמְשׁוֹרֵר בְּפְנִים פְּיוֹצָא, כְּדֹאמְרֵיתוֹ "הַפְּנִימִי כָּשֶׁר".

מְקוֹם שֶׁאִין הִמְחַשְׁבָּה פּוֹסְלַת בְּפְנִים - כְּלוּמַר: הִיכָל שֶׁהוּא מְקוֹם שֶׁאִין מִחְשְׁבָה פּוֹסְלַת בּוֹ, שְׂאֵם שַׁחַט עַל מְנַת לִיתֵן אֶת הַנִּיתָנִים בְּחוּץ בְּפְנִים, כָּשֶׁר, אִינוּ דִּין וְכוּ'. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי.

וְדוֹקָא בְּדָם הוּא דְאֲמַרִּינָן דְּאִם יֵצֵא חוּץ לְעֹזְרָה אוֹ נִכְנַס בְּפְנִים לְהַזוֹת מִמֶּנּוּ בְּהִיכֹל נִפְסַל. אֲבָל כָּשֶׁר קֹדְשִׁים – נְהִי דְאִם יֵצֵא לַחוּץ נִפְסַל וְאִסוּר בְּאֲכִילָה, דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת כ"ב ל) "וּבִשְׂרָף בְּשֹׁדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ" – כָּשֶׁר שְׂיֵצֵא חוּץ לְמַחֲצֵתוֹ, דְּהֵיִינוּ קֹדְשִׁי קֹדְשִׁים חוּץ לְעֹזְרָה וְקֹדְשִׁים קְלִים מִחוּץ לְעִיר, נַעֲשֶׂה כְּאִילוּ הוּא כָּשֶׁר בְּשֹׁדֶה, וְהָרִי הוּא טְרֵפָה וְלֹא תֹאכְלוּ, מִכָּל מְקוֹם אִם נִכְנַס לַפְּנִים אֶל תוֹךְ הַהִיכָל לֹא נִפְסַל בְּשִׁבִיל כּוֹן, וּמוֹתֵר בְּאֲכִילָה, דְּאָמַר קָרָא "אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדָּמָה לֹא תֹאכַל" – מִדָּמָה וְלֹא מִבְּשָׂרָה.